

Bases sociopolítiques de l'educació

Codi: 101657

Crèdits: 15

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500260 Educació social	FB	2	A
2500261 Pedagogia	FB	2	A

Professor/a de contacte

Nom: Rafael Merino Pareja

Correu electrònic: Rafael.Merino@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Helena Troiano Gomà

Mireia Foradada Villar

Alba Castejón Company

Ricard Benito Perez

Prerequisits

Es recomana, especialment, haver aprovat l'assignatura de primer curs "Educació i contextos educatius".

Objectius

L'assignatura procura una aproximació sòlida als conceptes, enfocaments i realitat sociopolítica de l'educació, tant a l'àmbit formal com no formal. A banda d'aquest caràcter finalista, pretén ser també fonamentadora de continguts que s'impartiran a cursos posteriors. L'objectiu fonamental de l'assignatura és la comprensió i anàlisi d'un territori (d'abast variable, municipal, autonòmic, estatal,..) i/o d'una realitat concreta, des d'una perspectiva holística socioeducativa.

Els objectius concrets són els següents:

- Conèixer els fonaments teòrics de la Sociologia de l'Educació i de la Política de l'Educació
- Aprofundir en la realitat educativa com a síntesi de la mirada sociopolítica
- Desenvolupar capacitat crítica sobre les problemàtiques educatives actuals
- Comprendre l'origen i conseqüències dels límits socials, legislatius i polítics que enmarquen l'activitat pedagògica

Competències

Educació social

- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar processos d'obtenció, registre, anàlisi i presa de decisions per a l'acció socioeducativa
- Dominar els coneixements teòrics i aplicats de les diferents Ciències de l'Educació que li permetin desenvolupar la capacitat d'anàlisi i observació de la realitat social i educativa.
- Gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions i l'elaboració d'informes.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Pedagogia

- Analitzar i comprendre els referents teòrics, històrics, culturals, polítics, ambientals i legals que conformen situacions i propostes educatives i formatives.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions i l'elaboració d'informes.
- Identificar plantejaments i problemes educatius, indagar sobre ells: obtenir, registrar, tractar i interpretar informació rellevant per emetre judicis argumentats que permetin millorar la pràctica educativa i formativa.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Coordinar-se amb altres persones per realitzar l'estudi d'un territori.
2. Coordinar-se i planificar-se en l'elaboració de treballs.
3. Descriure, analitzar i exposar idees i propostes de l'àmbit de les polítiques educatives i de la sociologia de l'educació, a partir de la literatura pedagògica científica existent en l'actualitat.
4. Realitzar un mapa de les institucions socioeducatives d'un territori.
5. Redactar informes de context socioeducatiu en un territori a partir de l'obtenció de dades del mateix.
6. Valorar la correcció, adequació i acceptabilitat en produccions orals i escrites.

Continguts

L'assignatura té tres blocs A (Sociologia), B (Política de l'educació) i C (Anàlisi socioeducatiu d'un territori).

Cadascú d'ells inclourà els següents continguts:

A) Sociologia

A.1) Agències i processos de socialització

Adquisició de rols socials, desviació, resocialització i institucions totals

Escola com a espai de socialització secundària

A.2) Estructura social de les societats avançades i de Catalunya

Del capitalisme industrial al capitalisme informacional

Estratificació social i escolarització

Evolució de les formes de pobresa, marginació i exclusió social

A.3) Estat del benestar i polítiques socials

Mercat, estat, tercer sector i les noves formes de governabilitat

Marc ideològics i polítiques socials i educatives

A.4) Desigualtats socials i territori

Segregació urbana i conseqüències socials i educatives

Indicadors socials desagregats per territoris

B) Política de l'educació

B.1) Fonaments teòrics de la política educativa

Estat, política, ideologia i sistema educatiu

Política de l'educació: principis i conceptes bàsics

Les reformes educatives i la presa de decisions

B.2) Les polítiques educatives en el context català i espanyol

Polítiques educatives: marc espanyol

Polítiques educatives: marc català

B.3) La política educativa dels organismes internacionals

Polítiques educatives i globalització

Polítiques educatives: l'aportació dels organismes internacionals (mundials i europeus)

B.4) Les polítiques educatives i la seva incidència sobre un territori

Les polítiques educatives al món local

Experiències de polítiques educatives locals a Catalunya i/o altres CC.AA.

C) Anàlisi socioeducatiu d'un territori

C.1) Anàlisi socio-estadístic d'un territori

C.2) Àmbits i col·lectius per a l'acció socioeducativa

C.3) La xarxa socioeducativa d'un territori

Metodologia

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa que s'ha planificat la metodologia de l'assignatura a partir de les següents activitats:

Sessions magistrals amb el gran grup: exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.

Seminaris bloc A i B: espais de treball en grups més reduïts supervisats pel professorat on mitjançant anàlisi de documents, resolució de casos o activitats diverses s'aprofundeix en els continguts i temàtiques treballades en el gran grup.

Seminaris bloc C: espais de treball en grups reduïts supervisat pel professorat on es treballen les eines i les metodologies per fer el treball de grup.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
1. Presencials gran grup bloc A	30	1,2	3
2. Seminaris bloc A	15	0,6	3
3. Presencials gran grup bloc B	30	1,2	3
4. Seminaris bloc B	15	0,6	3
5. Presencials gran grup bloc C	7	0,28	4, 6
6. Seminaris bloc C	15	0,6	1, 2, 4, 6
Tipus: Supervisades			
Tutories i directrius de treballs	75	3	1, 2, 3, 4, 6
Tipus: Autònomes			
Treballs individuals i de grup	188	7,52	1, 2, 3, 4, 6

Avaluació

El bloc A i el bloc B tenen com a activitats avaluatives un control del temari i un recull de pràctiques de seminari, que cada professor/a especificarà al programa que entrega a principi de curs. Per presentar-se al control del bloc A i del bloc B, cal haver presentat les pràctiques de seminari de cada bloc respectiu. El control de cada bloc ha de tenir un 5 per poder fer mitjana amb la nota de les pràctiques de seminari. El conjunt de les pràctiques de seminari ha de tenir un mínim de 5 per poder fer mitjana. Es farà la mitjana del bloc A i del Bloc B per calcular el 80% de la nota final de l'assignatura. Hi haurà una prova de recuperació per als alumnes que hagin suspès un o els dos controls, i hi haurà la possibilitat de recuperar la nota corresponent a les pràctiques de seminari.

La data del control del bloc A serà el dia 29 de gener (grup d'educació social) i el dia 17 de gener (grup de pedagogia), del bloc B el dia 10 de juny (grup d'educació social) i el dia 12 de juny (grup de pedagogia). La data de recuperació serà el dia 1 de juliol (grup d'educació social) i el dia 3 de juliol (grup de pedagogia).

El bloc C s'avaluarà a partir d'un treball sobre un territori que tindrà dues parts, una a cada semestre. La primera part serà recuperable, la segona no.

Per aprovar l'assignatura cal haver obtingut com a mínim un 5 de la mitjana del bloc A i del bloc B, i un 5 del bloc C.

El retorn de les pràctiques de seminari i dels controls dels blocs A i B es farà com a màxim 20 dies hàbils després de la data d'entrega. Aquest termini serà d'un mes en el cas del bloc C.

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari es considerarà no avaluable. El plagi es considera una infracció important, si es detecta un plagi en una pràctica de seminari aquesta pràctica queda invalidada, s'ha de repetir i l'alumne només podrà fer el control del temari del corresponent bloc el dia de la recuperació. Si es detecta plagi al treball del bloc C queda suspès i s'ha de tornar a repetir. Per a una definició de plagi podeu consultar:

http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
1. Control temari bloc A	30%	0	0	3, 6
2. Pràctiques de seminari bloc A	10%	0	0	2, 3, 6
3. Control temari bloc B	30%	0	0	3, 6
4. Pràctiques de seminari bloc B	10%	0	0	2, 3, 6
5. Treball bloc C	20%	0	0	1, 2, 4, 5, 6

Bibliografia

Lectures de consulta general:

Bobbio, B. (1995): Derecha e izquierda. Ed. Suma de Letras S.L. Barcelona.

Bonal, X.; Essomba, M.A.; Ferrer, F. (Coord.) (2004): Polítiques educatives i igualtat d'oportunitats. FundacióJaume Bofill. Ed. Mediterrània. Col Polítiques.

Fernandez Palomares, Francisco (coord) Sociologia de la Educacion, Pearson. Madrid, 2003.

Merino, Rafael; De la Fuente, Gloria, Sociología para la intervención social y educativa, Editorial Complutense y UAB, 2007.

Taberner, José, Sociología y Educación. Tecnos, Barcelona, 1999

Miguélez, Fausto et al., Desigualtat i canvi. L'estructura social contemporània. Edicions Proa/UAB, 1997

Ferrer, F. (dir.) (2009): L'estat de l'educació a catalunya 2008. Fundació Jaume Bofill. Ed. Mediterrània. Col Polítiques.

Tomasevski, K.(2004): El asalto a la educación. Intermón/Oxfam. Barcelona.

Weber, M. El político y el científico. Alianzaeditorial. Barcelona

Harris, J. (2003). El mito de la educación. DeBolsillo, Barcelona.

Castells, M. i Subirats, M. (2008). Mujeres y hombres: ¿un amor imposible?. Alianza Editorial, Madrid

Bonal, X. i Albaigés, B. (2009). "La segregación escolar en Cataluña", a Cuadernos de Pedagogía, 387, pp. 89-94.

Martínez García, José S. (2013). Estructura social y desigualdad en España. Madrid: Los Libros de la Catarata.

Zeitling, I. (1981). "La sociología de Erving Goffman", a Papers, 15. pp. 1

Subirats, J. i Alegre, M.A. (2006). "Convivencia social y convivencia escoc", a Cuadernos de Pedagogía, 359. pp. 12-16.

Bonal, X., Verger, A., & Marcel, P. (2013). L'agenda de la política educativa a Catalunya: una anàlisi de les opcions de govern (2011-2013). Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

Dubet, François (2005) La escuela de las oportunidades. ¿Qué es una escuela justa?. Barcelona: Gedisa
Escudero, José Manuel; González, María Teresa; y Martínez, Begoña (2009) El fracaso escolar como exclusión educativa: comprensión, políticas y prácticas. Revista Iberoamericana de Educación, 50, pàg. 41-64.
Merino, Rafa (2007) Poder y política. Estado-nación y Estado de Bienestar. Políticas sociales en la actualidad. En Merino, Rafa i de la Fuente, Gloria. Sociología para la intervención social, pàg. 128-151
Tarabini, Aina (2017) Estratègies locals contra l'abandonament escolar: cap a una intervenció holística, sistemàtica i integrada. A Observatori de l'educació local. Informe 2016, Diputació de Barcelona, pàg. 11-18

Per als seminaris dels blocs A i B hi haurà lectures obligatòries, es facilitarà el llistat el primer dia de curs.

Bibliografia bloc C

Diputació de Barcelona, (2012). Plans locals d'inclusió i cohesió social. Guia metodològica revisada. Col·lecció Documents de Treball, Sèrie Benestar Social, 13. <https://www1.diba.cat/uliep/pdf/53464.pdf>

Diputació de Barcelona (2005). Els projectes educatius de ciutat (PEC): Anàlisi de l'experiència acumulada. Nova proposta metodològica. Col·lecció Guies Metodològiques, n. 7. https://www.diba.cat/web/educacio/recursos/publica/guies/guia_m7